

Ю.М. Тесля

ЖИТТЯ ЯК ПРОЕКТ

В статті розглядаються елементи проектного менеджменту в застосуванні до задач і дій, які реалізуються в житті. Викладки статті ілюструються прикладами з життя автора. Запропоновано відійти від філософських поглядів на життя і розглянути його як проект, в якому ціль умовно сформована людиною. І полягає в отриманні максимального позитивного світовідчуття в процесі реалізації цього проекту. Зроблено висновок, що планування життя як проекту, орієнтоване на отримання позитивного світовідчуття в найближчій перспективі, ймовірно буде приводити до значних втрат в майбутньому. Запропоновано модель взаємозв'язку «стан-рішення», яка дозволяє зорієнтувати керівника проекту «ЖИТТЯ» на прийняття рішень, орієнтованих на отримання позитивного світовідчуття по всьому життєвому циклу проекту. Показано, що застосування проектного підходу до життя підвищує ймовірність досягнення поставлених цілей та знижує ризик негативних впливів та результатів. Виділено ключовий ресурс цього проекту, яким є талант людини, та показані принципи використання цього ресурсу в житті як проекті. Описано метод дуального планування, який забезпечує як стійкий психологічний стан людини в динамічному оточенні, так і являє собою дієвий спосіб протидії ризикам. Розглянуто області зведення знань РМВОК в розрізі проекту «ЖИТТЯ». Рис. 1, дж. 6.

Ключові слова: управління проектом, життя як проект, області знань, цілі проекту, позитивні світовідчуття.

JEL L86

Постановка проблеми. У час стрімкого розвитку суспільства, збільшення ролі засобів комп'ютеризації, розвитку процесів інформатизації виявилось, що найбільш слабкою ланкою прогресу є людина. Відставання від тенденцій в суспільстві, від нових технологій, невміння правильно відреагувати на виклики стає значною загрозою для подальшого розвитку людства. Виникає необхідність більш формального управління своїми планами, діями, реакціями на виклики в суспільстві. Іншими словами виникає необхідність в професіональному управлінні власним життям. І тут велику роль повинні зіграти методології управління, орієнтовані на людину. Яких поки що немає. Але які можуть бути створені на базі існуючих методологій управління проектами.

Аналіз останніх досліджень. Аспекти впровадження методології управління проектами в практику діяльності підприємств давно відомі [1-3]. В цих працях розглядаються питання застосування методології управління проектами для підвищення ймовірності успішного завершення заходів, спрямованих на отримання конкретного одноразового продукту. Але застосування цих інструментів до життя конкретної людини поки що виконувалось тільки в настільній грі «Життя – як проект» [4], чи в популярній формі [5]. Ця гра навчав управління часом (термінами). Але життя - не гра. І до управління ним як проектом потрібно підходити на формальній основі – основі професійного проектного менеджменту.

Поки що для управління життям відсутні інструменти, які взаємопов'язують всі процеси управління з процесами діяльності, розвитку, формування почуттів у конкретної людини.

Мета статті. Тому метою дослідження є розробка підходів до управління життям як основним проектом кожної людини.

Виклад основного матеріалу дослідження. Чому життя можна вважати проектом? Давайте розглянемо саме повне визначення проекту: проект - одноразова сукупність дій і завдань, яка має наступні властивості:

1. Чіткі цілі, які мають бути досягнуті з одночасним виконанням ряду технічних, економічних, фінансових, екологічних й інших вимог.

Найбільш складне питання з точки зору віднесення життя до проектів. Ціль діяльності будь-якої визначається не самою системою. Це зовнішній атрибут діяльності будь-якої системи. Системи створюються для досягнення заданої цілі. Проект – теж система. Проекти ініціюються тільки тоді, коли у Замовника з'являється ціль, досягнення якої неможливе без деякого проекту. А яка ціль стоїть перед людиною, яка ціль життя - категорія, яка не може визначатися самою людиною. Чому вона живе? Поки що людство не має відповіді на це питання. Тому, щоб віднести життя до проектної діяльності вчинимо так. Умовно будемо вважати ініціатором цього проекту не якусь вищу силу, Бога, а саму людину. Кожен з нас ініціює проект під назвою «життя». Кожен є і менеджером, і виконавцем цього проекту. Мета цього проекту – отримання позитивного світовідчуття [6]. Проект закінчується, коли мети досягнуто (всі результати більш-менш отримано), або ж коли стає ясно, що результати отримати неможливо. Життя закінчується, коли стає ясно, що в цьому тілі далі отримувати позитивні світовідчуття неможливо.

Що стосується вимог – то тут все просто. Вимоги – це умовності, які створюються природою, життям інших людей, діями держави і суспільства. Їх треба виконувати. Наприклад – харчуватися, одягатися, не сваритись, платити податки, і т.д.

2. Внутрішні і зовнішні взаємозв'язки операцій, завдань і ресурсів, які вимагають координації в процесі виконання проекту. Чіткі терміни початку і завершення проекту.

Теж є проблема. Якщо з взаємозв'язками операцій, завдань і ресурсів все ясно, дійсно потрібно узгоджувати свої дії з багатьма факторами, то з початком і закінченням проекту не все ясно. По-перше – початок. Будемо вважати, що проект розпочинається тоді, коли особа, що керує проектом, вирішує використовувати інструменти проектного менеджменту для управління ним. Адже на мету проекту (яка визначена в попередньому пункті) це ніяк не впливає. Закінчення проекту може виставлятися в довільній формі, і бажано, як найвіддаленіше. Наприклад, через 100 років. Все рівно він закінчиться у відповідності з тим, що сказано в попередньому пункті. Із-за неможливості отримання запланованого результату (досягнення цілей життя).

3. Обмежені ресурси.

Можна навіть не коментувати. Обмежений час, обмеження в засобах, обмежені фінанси, обмежені інтелектуальні та фізичні можливості, і т.п.

4. Певна міра унікальності умов реалізації.

Кожне життя унікальне. Це аксіома. В цьому сенсі немає ніякого сумніву, що життя - це проект.

5. Неминучість конфлікту.

Хто живе, той знає. Ресурсів на всіх не вистачає. Комусь краще (більше позитивного світовідчуття), комусь гірше (менше позитивного світовідчуття). Звідси протистояння, звідси конфлікти. І не тільки звідси. А це й просто тому, що ми всі різні. Це ще раз говорить про те, що життя відповідає визначенню проекту.

Отже. В наведеному трактуванні метою життя є отримання максимального позитивного світовідчуття, і мінімального негативного (рис.1). Потрібно так керувати цим проектом, щоб досягти цілей, показаних на рис. 1. Якщо життя – це специфічний проект, то одразу виникає питання: а як же ж ним керувати? І хто ним керує?

Хто керує – ясно. Людина, яка реалізує проект свого життя, одночасно є і керівником проекту, і його виконавцем. В основі управління таким проектом – інформація. Людина базує свою діяльність на тому, що збирає, обробляє і використовує інформацію в своїй діяльності. По суті, отримавши деяку інформацію людина вибирає той напрямок дій, який і забезпечує досягнення наведеної цілі проекту – отримання позитивного світовідчуття. Кожна дія людини, кожен вплив на людину створює чи усуває можливості з отримання такого позитиву.

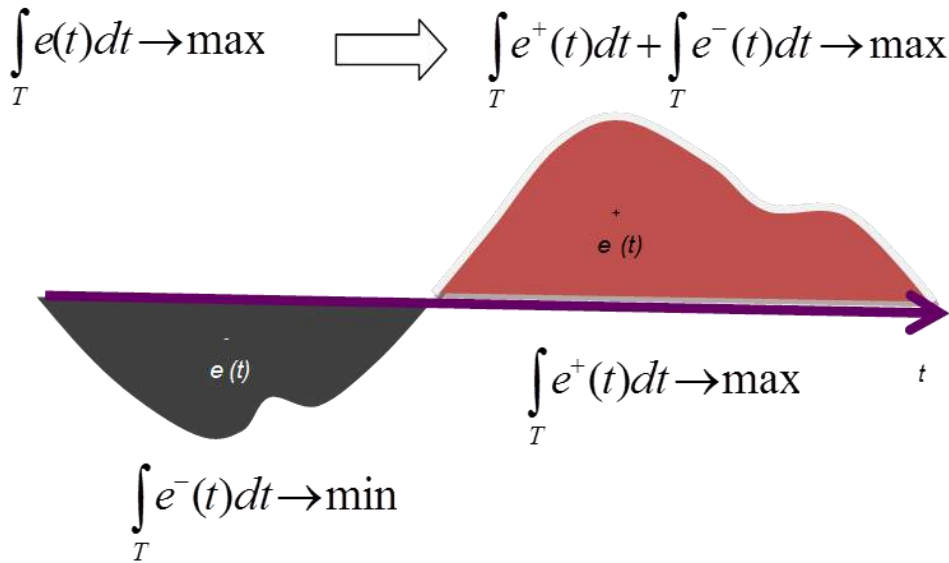

Рис.1. Цінність життя як проекту
 $e^+(t)$ – позитивне світовідчуття в момент часу t ;
 $e^-(t)$ – негативне світовідчуття в момент часу t ;
 T – тривалість проекту

Але на цьому шляху є деякі перепони. Недаром, є такий вираз «Хотіли, як краще, а вийшло, як завжди»?!

Розглянемо деяку ситуацію в проекті W_i , яка породжує деяку інформацію $X(W_i)$. Частина з якої $X(W_i/G)$ надходить до проекту G . Виходячи з інформації $X(W_i/G)$, керівник проекту може прийняти низку рішень про наступну дію:

$$R_1(X(W_i/G)), R_2(X(W_i/G)) \dots R_j(X(W_i/G)) \dots R_n(X(W_i/G)).$$

Нехай, виходячи з власних критеріїв, керівник проекту обрав би оптимальне рішення $R_j(X(W_i/G))$. Але... ?! Виникає ряд проблем. Точніше, виникає ймовірність того, що це рішення далеко не оптимальне. Чому?

1. Якби він отримав повну інформацію $X(W_i)$, то множина альтернативних рішень ймовірно була б іншою:

$$R_1(X(W_i)), R_2(X(W_i)) \dots R_k(X(W_i)) \dots R_m(X(W_i)).$$

І, відповідно, оптимальне рішення теж, ймовірно, було б інше. Наприклад $R_k(X(W_i))$.

Це проблема невизначеності, проблема неповноти інформації. Висновок. Потрібно вчитись, вчитись і ще раз вчитись! Щоб правильно розуміти, все що відбувається навколо, щоб вміти описувати будь-яку ситуацію, щоб з будь-якої ситуації отримувати максимум інформації. І тоді ймовірність вибору правильного рішення стане більшою!

2. Навіть, якщо рішення $R_j(X(W_i/G))$ співпадає з рішенням $R_k(X(W_i))$, це ще не означає, що зроблено найкращий вибір. Чому? Тому що рішення може призвести до дії, яка створить нову ситуацію W_{i+1} в проекті, в якій при будь-якому новому рішенні погіршуються показники досягнення цілі.

$$\int_T e_{R_j(W_i/G)}^+(t) - \int_T e_{R_j(W_i/G)}^-(t) \leq \int_T e^+(t) - \int_T e^-(t),$$

- де T – тривалість проекту;
- $e_{R_j(W_i/G)}^+(t)$ – очікуване позитивне світовідчуття в проекті в момент часу t , при виконанні дій, які є наслідком рішення $R_j(X(W_i/G))$;
- $e_{R_j(W_i/G)}^-(t)$ – очікуване негативне світовідчуття в проекті в момент часу t , при виконанні дій, які є наслідком рішення $R_j(X(W_i/G))$;
- $e^+(t)$ – очікуване позитивне світовідчуття в проекті в момент часу t , при відсутності дій в ситуації W_i ;
- $e^-(t)$ – очікуване негативне світовідчуття в проекті в момент часу t , при відсутності дій, в ситуації W_i .

Це проблема, пов'язана зі стохастичним характером життя. Не можна наперед передбачити сценарій життя, передбачити всі взаємодії, розрахувати свої рішення. Тому залишається одне. В кожній ситуації вибирати таке рішення, яке, на думку керівника проекту, приведе до збільшення ймовірності позитивного світовідчуття в майбутньому, і зменшить ймовірність негативного світовідчуття. По суті, кожна людина в своєму житті це робить. Просто проектний підхід говорить, що потрібно вибирати не ті рішення, які в найближчий час принесуть позитив, а ті, які створюють ситуації, що з більшою ймовірністю дадуть позитивні світовідчуття в майбутньому.

Що з цього випливає. Потрібно дивитись в майбутнє. Займатись проактивним управлінням. Приведу приклад з власного життя. Працюючи на Південно-Українській АЕС, я мав гарну посаду, зарплату. Умови життя були прекрасні. Можна було працювати керівником служби АСУ, головним інженером центру інженерної підготовки будівництва ще довго. Але у вільний від роботи час я займався науковими дослідженнями. Підготував і захистив кандидатську дисертацію. І переїхав працювати в Черкаський державний технологічний університет на посаду старшого викладача. Проживав в гуртожитку. Замість того, щоб отримувати позитивне світовідчуття від життя в місті Южноукраїнську, я почав отримувати більш негативного, від життя в гуртожитку, без сім'ї, з низькою зарплатою. Але я отримав змогу працювати в науці весь свій час, розвиватись, готувати докторську дисертацію. І це принесло свої плоди. Розроблено і теорію несилової взаємодії, і пройшов підготовку в США з проектного менеджменту, і створив безліч інформаційних систем і технологій. Став лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки. Відомим вченим. А якби залишився на Південно-Українській АЕС, то цього нічого б і не було. Та і атомна електростанція

вже давно не будується. І роботи там не так вже й багато. І організація, в якій я працював перетворилась, по суті, у звичайну будівельну компанію.

Звичайно, перш ніж переїхати в місто Черкаси, я вивчав ситуацію, вивчав ринок праці, шукав можливості знайти таке місце роботи, яке дасть перспективу розвитку. Маючи різноманітну інформацію я прийняв рішення, яке, на перший погляд, не відповідало цілям проекту життя, але тепер про це рішення можна сказати, що воно було оптимальним.

Те ж саме повторилось при переїзді з Черкас до Києва. Теж – з трикімнатної квартири в гуртожиток. Сім'я частково залишилась в місті Черкаси. З посади завідувача кафедри на посаду професора. І знову можна сказати тепер, що це рішення було правильним.

Дуже важливо, що мене завжди підтримувала команда проекту – моя сім'я, мої друзі. Роль дружини в цій команді ще в 1977 році дісталась дуже привабливій, розумній і добрій дівчині – Олі. В процесі реалізації проекту, під час різноманітних нарад, вона постійно пропонувала різні варіанти рішень. І при цьому завжди погоджувалась з керівником проекту, який обирав рішення з запропонованих нею.

Сьогодні відбувається теж щось подібне. До мене звертається багато людей стосовно того, що деякі вчені виступають з обвинуваченням мене як псевдонауковця. Мені співчувають. Мені допомагають. Мене підтримують. Але майже ніхто з моїх друзів, і ніхто з противників не знає, що це був мій проект. Через негатив розповсюдити мої ідеї. Ідеї про первинність інформації в процесах взаємодії в Природі. Для позитиву в майбутньому. І не тільки, і не стільки для мене. А для тих, хто скористується результатами моїх досліджень.

Ось так я керую життям як проектом. Не скажу, що я найкращий менеджер. Не знаю. Але що непоганий, це точно.

Тепер розглянемо області знань з РМВОК [1] в спектрі їх використання в управлінні проектом під назвою «ЖИТТЯ».

1. Управління інтеграцією в проекті - описуються різні дії, необхідні для того, щоб основний процес був скоординований правильно. В проекті життя ці знання допоможуть скоординувати, узгодити, запланувати свою дії. Кожне рішення повинне бути підготовлене інформаційно. По ходу потрібно відслідковувати очікувані і фактичні результати етапів проекту. І коригувати свій план.

2. Управління змістом (внутрішнім середовищем) проекту. Описуються процеси, необхідні для забезпечення того, щоб проект включав саме ті роботи, які необхідні для успішного його завершення. Це було добре розглянуто вище. Які рішення приймати, як діяти, які роботи виконувати визначається поглядом на потрібний результат проекту. Практично менеджер свого проекту повинен орієнтуватись на розвиток, і відповідно діяти. Формувати зміст проекту життя, як проекту розвитку.

3. Управління термінами проекту. Описуються процеси, необхідні для забезпечення того, щоб проект завершився своєчасно. Як говорилось раніше, з точки зору життя як проекту, вчасно, це років через 100. І не раніше. Для цього потрібно в першу чергу турбуватись про своє здоров'я. Ще один аспект цієї області знань можна виразити словами «точність - ввічливість королів». Будете точними в виконанні своїх планів (обіцянок іншим щось зробити до якогось терміну), будете отримувати позитив від поваги інших людей.

4. Управління вартістю проекту. Описуються процеси, необхідні для забезпечення того, щоб проект не вийшов за рамки прийнятого бюджету. Рекомендую всім вести сімейний чи власний бюджет. Планувати доходи і витрати. Намагатись не витратити стільки, скільки заробляєте. А заробляти стільки, скільки треба витратити. Ще важливе питання в цій частині – це ресурси.

Основний ресурс менеджера проекту – це він сам. Його талант, знання, вміння, сила волі і сила характеру. Але як впливає з проектного менеджменту, цього замало. Мало мати ресурси. Ще треба їх вміти використовувати. Працювати, щоб Ваш потенціал вкладався в проект і давав значну віддачу. У вигляді позитивного світовідчуття. Якщо людина має талант і його не використовує - це все рівно, що є підприємство із значним обсягом ресурсів, і нічого не робить. Нонсенс...

5. Управління якістю проекту. Описуються процеси, необхідні для забезпечення того, щоб проект задовольняв ті потреби, для яких він розроблений. Сформулюю просто. Якість означає робити, як треба. В проекті життя менеджер проекту працює на себе. Тому апіорі не може для себе зробити не так, як треба. В тому числі і взаємодіючи з іншими, виконуючи завдання інших. Але «не якість» створить для Вас негатив в майбутньому. А якісні дії – це Ваша репутація, а значить і позитив від життя.

6. Управління трудовими ресурсами проекту. Описуються процеси, необхідні для забезпечення ефективного використання людей, залучених до проекту. Тут все просто. Трудовим ресурсом проекту життя є сам керівник проекту. І управляти собою – це його прямий обов'язок. А значить, потрібно вміти примусити себе робити те, що не хочеться (як часто буває в проектах). Або досягати результату через супротив оточення. Це потрібно приймати. До цього потрібно готуватись. І це потрібно постійно робити в проектах.

7. Управління інформаційним зв'язком в проекті. Описуються процеси, необхідні для забезпечення своєчасного здобуття, збору, поширення, зберігання і кінцевого розміщення проектної інформації. Інформація повинна стати Богом керівника проекту під назвою «ЖИТТЯ». В першу чергу, це Інтернет. Потрібно знайти надійні джерела інформації і використовувати її в своєму проекті. При цьому завжди потрібно залишатись об'єктивним. Лише тоді рішення будуть оптимальними.

8. Управління зацікавленими сторонами. Описуються процеси, необхідні для забезпечення ефективної інформаційної взаємодії з зацікавленими сторонами. Ваше оточення - найбільш впливовий фактор проекту. Бо саме вони найбільше впливають на Вас. Тому, у відповідності з цілями проекту життя, необхідно навчитись отримувати від оточення позитивні світовідчуття. А для цього необхідно позитивно впливати на оточення. На близьких, друзів, родичів. На всіх, хто зацікавлений в успішній реалізації Вашого проекту.

9. Управління ризиками в проекті. Описуються процеси, пов'язані з ідентифікацією, аналізом і розвитком реакції на ризик в проекті. Ризики в житті завжди є. В мене є свої методи управління ризиками. В першу чергу, це метод дуального планування. Я ніколи не планую своє життя як єдиний варіант реалізації проекту. В мене завжди є другий план, тінювий. Як я буду діяти, коли основний план неможливо буде реалізувати. Мої друзі кажуть, що в мене завжди є «запасний аеродром». І це так.

10. Управління закупівлями у проекті. Описуються процеси придбання товарів і послуг за межами виконавчої організації. За межами проекту. Це товари і послуги, які Вам потрібні в проекті. Жартома можу сказати, що це краще доручити дружині. А взагалі, закупівлі - важлива частина життя як проекту. І тут теж потрібні процедури. Можу рекомендувати те, про що вже говорилось в управлінні вартістю проекту. Потрібно всі значні закупівлі планувати і відображати в бюджеті свого проекту.

Висновки. Аналіз показав, що життя можна розглядати як специфічний проект, в якому керівник і виконавець – одна особа. Показано, як традиційні поняття життя корелюються з поняттями, які формалізовано в проектному

менеджменті. Сформульовані цілі життя як проекту. Виконано прив'язку областей знань РМВОК до умов реалізації проекту «ЖИТТЯ». Наведено приклади використання проектного підходу до реалізації проекту «ЖИТТЯ» автора статті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Руководство к Своду знаний по управлению проектами (Руководство РМВОК®) — Пятое издание [Текст]. Project Management Institute. — 2013 — 586с.
2. Рач, В.А. Проектная деятельность в условиях глобализации и экономики знаний [Текст]/ В.А. Рач // Управління проектами та розвиток виробництва: Зб.наук.пр. — Луганськ: вид-во СНУ ім. В.Даля — 2004. — № 2(10). — С.55-62.
3. Гуцалюк, О. М. Види технологій управління діяльністю підприємства / О. М. Гуцалюк // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. пр. — Одеса : ОНЕУ, 2012. — Вип. 3 (46), Ч. II. - С. 66 -72.
4. Навчальна гра "Життя як проект" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://insh-osvita.org/life-as-a-project/>. — Назва з екрану.
5. Життя як проект: постановка життєвих цілей та їх реалізація в системі координат проекту [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://it-ua.info/news/2014/08/27/zhittya-yak-proekt-postanovka-zhittvih-cley-ta-h-realzacya-v-sistem-koordinat-proektu.html>. — Назва з екрану.
6. Тесля, Ю.М. Введение в информатику Природы / Юрий Тесля// Монография: К.: Маклаут, 2010.- 255 с.

Стаття рекомендована до публікації 17.11.2017 р.

УДК 005+65.015.1+ 007.5

Н.Ю. Єгорченкова

ОБЛАСТІ ЗНАНЬ В МЕТОДОЛОГІЇ ЕЛЕКТРОННОГО УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ

Розглянуто області знань в методології електронного управління проектами. Показано особливості створення таких областей знань. В якості структурних компонентів методології електронного управління проектами пропонується виділити сфери, пов'язані з створенням організаційної складової, технології, комфортних взаємодій, процесів і ресурсів. Рис. 1, табл. 1, дж. 16.

Ключові слова: інформаційні ресурси, електронний менеджер проектів, проектний менеджмент

JEL M15

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими практичними та науковими завданнями. Глобалізація цифрової трансформації підприємницької та суспільної діяльності потребує змін і в процесах управління проектами. Безумовно, проектний менеджмент у всьому світі теж чекає цифрова трансформація. І шляхом до такої трансформації є інструменти управління в віртуальному середовищі без людей – електронний проектний менеджмент [1].

При електронному проектному менеджменті інформаційні технології можуть замінити деякі функції людини (учасника проекту), такі як створення та контроль виконання плану проекту, управління трудовими ресурсами, управління термінами проекту, та інше. За рахунок зменшення впливу людського фактору на хід виконання проекту збільшується ймовірність отримання бажаного результату у витриманих рамках часу, бюджету та якості.

Звичайно, управління складними організаційно-технічними системами, до яких відносяться і більшість проектів, ще не під силу комп'ютеру. Але управління